

SZEXUÁLIS PROBLÉMÁK A HANGULATJAVÍTÓ TERÁPIA SORÁN

Közismert, hogy a legtöbb pszichiátriai megbetegedésben jelentkezhetnek kedvezőtlen változások a szexuális élet területén is, ez depresszióban különösen gyakran fordul elő. A problémát tovább súlyosbíthatja a hangulatzavar kezelésében alkalmazott egyes gyógyszerek szexuális zavarokat okozó mellékhatása.

Ma már számos vizsgálat eredményei bizonyítják, hogy mind a klasszikus tri- és tetraciklikus (TCA), mind a modern, szerotonerg rendszerre ható szerek (SSRI) a páciensek jelentős részénél kedvezőtlenül befolyásolják a szexuális életet, mivel szedésük mellett libidócsökkenés, merevedési zavar, késleltetett magömlés és orgazmuszavar alakulhat ki. Szexuális funkciózavarok kialakulása akár a szerotonerg hangulatjavítót szedő páciensek 30-60%-át is érintheti. Ez további gyötrelmet okozhat a depressziós tünetektől szenvedő betegeknél, és így jelentősen ronthatja az életminőséget is. Gyakran a kezeléssel való együttműködés romlásához vezet, sok esetben a betegek elhagyják a gyógyszert, sőt akár a terápiás kapcsolat is megszakadhat.

Hazai vizsgálatunkban (1) a depressziós páciensek közel négyötöde számolt be szexuális problémákról és több mint 50%-uknál ez a hangulatjavító (többségében SSRI illetve TCA szer) szedését követően kezdődött. A felmérésben az alkalmazott hangulatjavító gyógyszer szerepe más tényezők (mint pl. az idősebb életkor, a férfi nem és a lelki betegség időtartama) mellett bizonyult a legfontosabbnak a szexuális funkciózavarok kialakulása szempontjából.

Szerencsére ma már több lehetőségünk is van arra, hogy segítsünk pácienseinknek szexuális életük rendezésében. Bár sok esetben a gyógyszer adagjának csökkentése vagy szedésének abbahagyása is eredményes lehet, ez gyakran a depressziós tünetek kiújulásához vezethet. Ezért kézenfekvőbbnek tűnik a szexuális mellékhatástól mentes hangulatjavító kezelés alkalmazása. Ahogy a külföldi (2) és a hazai vizsgálatok (3), úgy felmérésünk eredményei is arra utalnak, hogy a RIMA csoportba tartozó antidepresszívum ebből a szempontból nagyon előnyösnek tekinthető, mivel alig befolyásolja a szexuális működést.

A fentiek alapján nagy jelentőséggel bír a szexuális problémák feltérképezése, mind a kezelés megkezdése előtt az első találkozás során, mind a terápia folyamán. A közvetlen empatikus orvos-beteg kapcsolat nyújt lehetőséget arra, hogy a páciensek meg tudják, osztani szexuális problémáikat is. Mivel a betegek spontán nehezen beszélnek gondjaikról, nagy segítséget jelenthetnek a szexuális élet egyes területeire vonatkozó direkt kérdések, illetve az önkítöltő-tesztek. A kezelés során pedig kiemelt figyelmet kell fordítani a gyógyszeres terápia szexuális mellékhatásaira vonatkozó információk részletes megbeszélésére, mert sok esetben ez önmagában is jelentősen enyhítheti a betegek aggodalmait (4). Tehát a korábban nagyobb figyelmet kell fordítanunk erre a jelentős problémára, mert a szexuális zavar tüneteinek felismerésével és kezelésével a depresszió gyógyításán túl pácienseink életminőségének helyreállításában is segíthetnek.

IRODALOM:

1. Osváth P., Fekete S. és mtsai.: European Neuropsychopharmacology, 2001, II (suppl 3): 233.
2. Philipp M., Tiller J., W.; Baier D., és mtsai.: European Neuropsychopharmacology, 2000, 10 (5): 305-314.
3. Janka Z., Lux E., Vitrai J.: Psychiatria Hungarica, 1998, 13 (1): 5-17.
4. Osváth P.: Psychiatria Hungarica, 1999, 14 (3): 335-345.

Szexuális diszfunkció kérdőív

DEPRESSZIÓ OKOZTA SZEXUÁLIS PANASZOK

Kérjük $\times$ -elje be a megfelelőt.

Jelen betegsége kezdete óta tapasztalt-e kedvezőtlen változást szexuális (nemi) életében?

igen nem

Ez a változás mire hat ki az alábbiak közül:

szexuális élet iránti érdeklődésére, vágyára,

igen nem

szexuális élet gyakoriságára,

igen nem

azon képességére, hogy merevedése és magömlése megfelelő legyen,

igen nem

orgazmus elérésének képességére,

igen nem

szexuális kapcsolat alkalmával érzett nemi öröme, annak teljességére.

igen nem

Ezeknek a változásoknak volt-e bármilyen kedvezőtlen hatása partnerkapcsolatára.

igen nem

Szexuális diszfunkció kérdőív

GYÓGYSZERES KEZELÉS OKOZTA SZEXUÁLIS PANASZOK

Tapasztalt-e bármilyen változást szexuális életében a jelenleg alkalmazott kezelés alatt, melyeket korábban nem észlelt?

igen nem

Próbálták-e csökkenteni a gyógyszer adagját a szexuális működészavar miatt?

igen nem

Hozott-e ez változást?

igen nem

Abbahagyta-e a kezelést az észlelt szexuális működészavarok következtében?

igen nem

Hozott-e ez változást?

igen nem